

Darba samaksa un citi labumi – kā nepārkāpt vienlīdzības principu?

Irina Rozenšteina

Asociētā partnere, zvērināta advokāte
Darba tiesību prakses grupas vadītāja

Ellex[®] Klavins

Vienlīdzības principa jēdziens

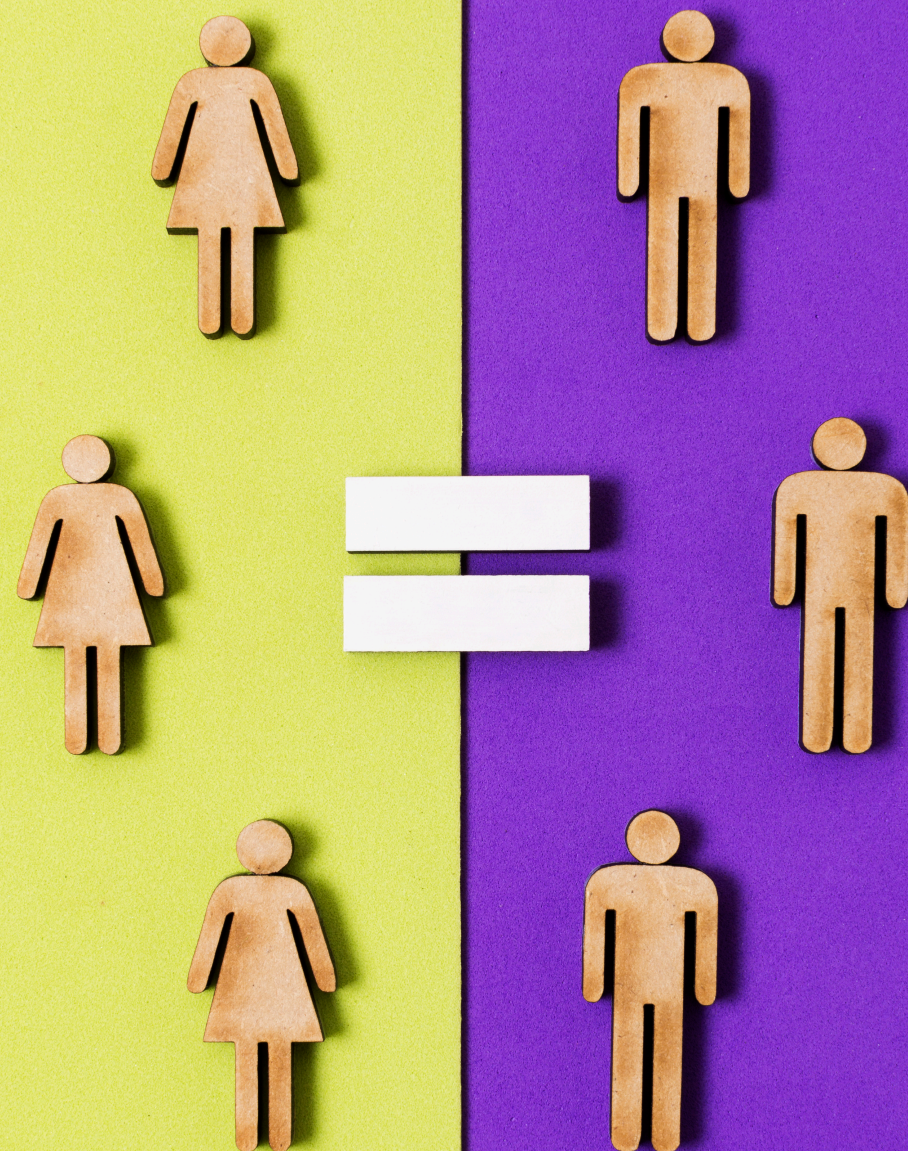
Vienlīdzības princips Darba likumā - ikvienam ir vienlīdzīgas tiesības uz darbu, taisnīgiem, drošiem un veselībai nekaitīgiem darba apstākļiem, kā arī uz taisnīgu darba samaksu (DL 7.p.1.d.)

Tiesiskās vienlīdzības princips nozīmē, ka vienādos faktiskajos un tiesiskajos apstākļos izturēšanās ir jābūt vienāda, savukārt atšķirīgos apstākļos izturēšanās ir jābūt atšķirīgai.

Diskriminācijas aizliegums (DL 7.p.2.d.), Atšķirīgas attieksmes aizliegums (29.p.)

Diskriminācijas aizlieguma princips: ja situāciju dažādība balstās uz kādu no aizliegtajiem kritērijiem, attieksmei ir jābūt vienāda. Atšķirība (piemēram, dzimumu atšķirība) nedrīkst tikt ņemta vērā.

Darba samaksas pārredzamības direktīva- kāda tai ietekme uz vienlīdzības principu?

Darbinieku kategorijas – vai drīkst tā šķirot un kā to veikt?

- Amati atšķiras ar veiktajiem (sarežģītība) pienākumiem; nepieciešamajām prasmēm (kvalifikācija, pieredze); atbildības līmeni; bīstamību, darba apstākļiem (darbs brīvā dabā), pakļauto darbinieku skaits utt.
- Objektīvi kritēriji amatu vērtēšanai – kā tos noteikt?
- Darba devēja pienākums veidot amatu struktūru. Kāpēc tas nepieciešams?

Darba samaksa

- Lai noteiktu, vai darbinieki atrodas salīdzināmā situācijā un veic vienādas vērtības darbu, jāņem vērā tādi faktori kā - darba būtība, faktiskie pienākumi, izglītība, profesionālā kvalifikācija, darba apstākļi, kā arī iemaņas, kas nepieciešamas darba veikšanai. AT SKC-792/2017.
- Darba samaksas diapazons, darba samaksas atbilstība tirgus prasībām.
- Darba samaksas elementi – darba alga, piemaksas, prēmijas, cita veida atlīdzība par darbu.
- Salīdzināmi visi darba samaksu veidojošie elementi - gan kā kopējā atlīdzība par darbu, gan katrs to veidojošais elements atsevišķi (sk., piemēram, EST spriedums lietā C-109/91, C-262/88)
- Darba samaksas pārredzamības direktīva neaizliedz maksāt atšķirīgu samaksu, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem.

Darba vieta un darba laiks

DL - Darba devēja kompetence noteikt darba izpildījuma vietu un darba laiku amatiem atkarībā no uzņēmuma vajadzībām.

Vienošanās starp darbinieku un darba devēju par konkrēta darba izpildi.

Labumi:

- attālinātais darbs
- elastīgais darba laiks
- Īsāks darba laiks, piemēram, vasarā vai piektdienās

Darba devēja iespējas vs darbinieku vēlmes

Cita veida «labumi»

Praksē novērotie labumi:

- 🍏 Augļi, dzērieni birojā,
- 💳 apdrošināšanas polises;
- 🚗 automašīna,
- 🍲 ēdināšana;
- 📖 apmācības;
- 💰 iemaksas trešajā pensiju līmenī
- ☂️ papildu brīvdienas, darba pasākumi u.c.

DL 44. panta 6. daļa, 134. panta 3. daļa - uz darbinieku, ar kuru noslēgts darba līgums uz noteiktu laiku vai kurš nodarbināts nepilu darba laiku, attiecināmi tādi paši noteikumi kā uz darbinieku, ar kuru noslēgts darba līgums uz nenoteiktu laiku.

Labumu piedāvāšana pārbaudes laikā – kur robeža?

Dažādi labumi pēc nepieciešamības

- Darbinieku tiesības izvēlēties piedāvātos labumus?
- Iekšējie noteikumi – kā nodrošināt, ka savstarpēji vienlīdzīgi un vai tas nepieciešams?
- Vai drīkst mainīt izvēli?

Aptaujas un noteikumi

- Prakse rāda, ka darbinieku aptaujas mēdz sniegt noderīgu informāciju par darbinieku vēlmēm, nepieciešamību;
- Aptauju regularitāte, vai nepieciešama?
- Noteikumu izstrāde – darba samaksas kritēriji, citu labumu noteikšanas kritēriji.
- Abos gadījumos amatu struktūra būs noderīga.

Kontaktinformācija

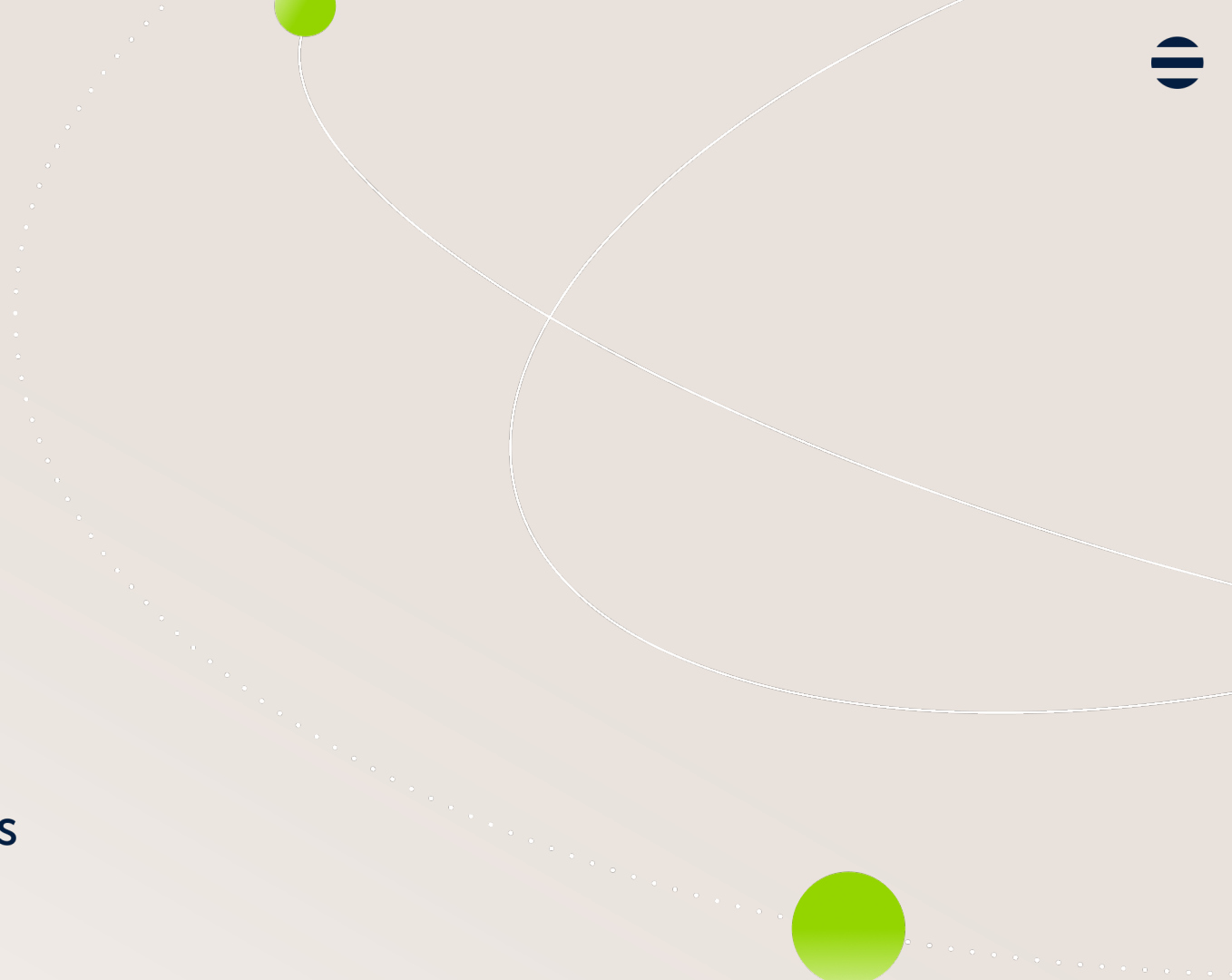

Irina Rozenšteina

ZAB Ellex Kļaviņš SIA asociētā partnere,
Darba tiesību prakses grupas vadītāja

+371 29 656 917

irina.rozensteina@ellex.legal

Ellex[®]

Baltic circle of legal excellence

Ellex[®] Raidla

Ahtri 4
EE-10151 Tallina
Igaunija

+372 640 7170
estonia@ellex.legal

Ellex[®] Klavins

K.Valdemāra 62
LV-1013 Rīga
Latvija

+371 6781 4848
latvia@ellex.legal

Ellex[®] Valiunas

Jogailos g. 9
LT-01116 Vilņa
Lietuva

+370 5268 1888
lithuania@ellex.legal